

Konstytucja Stanów Zjednoczonych Ameryki

Poprawka I

Żadna ustawa Kongresu nie może wprowadzić religii ani zabronić swobodnego praktykowania jej, ograniczać wolności słowa lub prasy ani prawa ludu do spokojnych zgromadzeń lub do składania naczelnym władzom petycji o naprawienie krzywd.

Poprawka II

Nie wolno ograniczać praw ludu do posiadania i noszenia broni, gdyż bezpieczeństwo wolnego stanu wymaga dobrze wyszkolonej milicji.

Poprawka III

Zakwaterować żołnierza w domu można w czasie pokoju tylko za zgodą właściciela, a w czasie wojny tylko w trybie określonym ustawą.

Poprawka IV

Prawa ludu do nietykalności osobistej, mieszkania, dokumentów i mienia nie wolno naruszać przez bezzasadne rewizje i zatrzymanie; nakaz w tym przedmiocie można wystawić tylko wówczas, gdy zachodzi wiarygodna przyczyna potwierdzona przysięgą lub zastępującym ją oświadczeniem. Miejsce podlegające rewizji oraz osoby i rzeczy podlegające zatrzymaniu powinny być w nakazie szczegółowo określone.

Poprawka V

Nikt nie może być pociągnięty do odpowiedzialności za zbrodnię główną lub inne hańbiące przestępstwo bez aktu oskarżenia uchwalonego przez wielką ławę przysięgłych z jej własnej inicjatywy lub na wniosek prokuratora, chyba, że chodzi o sprawę dotyczącą lądowych lub morskich sił zbrojnych albo milicji w czynnej służbie podczas wojny lub niebezpieczeństwa publicznego. Nie wolno też nikomu za to samo przestępstwo wymierzać dwukrotnie kary na życiu lub zdrowiu. Nikt nie może być zmuszony do zeznawania w sprawie karnej na swoją niekorzyść, ani też zostać bez prawidłowego wymiaru sprawiedliwości pozbawiony życia, wolności lub mienia. Własność prywatną można przejąć na użytek publiczny tylko za sprawiedliwym odszkodowaniem.

Poprawka VI

Przy ściganiu przestępstw przysługuje oskarżonemu prawo do szybkiego i publicznego procesu przed bezstronnym sądem przysięgłych tego stanu i okręgu, w którym przestępstwo zostało popełnione; określenie tego okręgu musi wynikać z wydanej uprzednio ustawy. Oskarżony ma też prawo do zawiadomienia o rodzaju i podstawie oskarżenia, do konfrontacji ze świadkami oskarżenia, wezwania do obowiązkowego stawiennictwa środków obrony oraz do pomocy prawnej przy obronie.

Poprawka VII

W prowadzonych według prawa powszechnego sprawach cywilnych, w których wartość przedmiotu sporu przekracza dwadzieścia dolarów, utrzymuje się właściwość sądu przysięgłych, a fakty, ustalone przez taki sąd, nie mogą być ponownie ustalane przez jakikolwiek sąd Stanów Zjednoczonych według innych zasad, niż wynikające z prawa powszechnego.

Poprawka VIII

Nie wolno żądać nadmiernych kaucji ani wymierzać nadmiernych grzywien albo stosować

kar okrutnych lub wymyślnych.

Poprawka IX

Wymienienie w konstytucji określonych praw nie oznacza zniesienia lub ograniczenia innych praw, przysługujących ludowi.

Poprawka X

Uprawnienia, których konstytucja nie powierzyła Stanom Zjednoczonym ani nie wyłączyła z właściwości poszczególnych stanów, przysługuje nadal poszczególnym stanom bądź ludowi.

Poprawka XI

Władzy sądowej Stanów Zjednoczonych nie należy rozumieć w taki sposób, jakoby rozciągała się na jakiekolwiek powództwo wytoczone lub dochodzone według zasad prawa lub słuszności przeciwko jednemu ze zjednoczonych stanów przez obywateli innego stanu albo przez obywateli lub poddanych jakiegokolwiek państwa obcego.

Poprawka XII

Elektorzy zbierają się w swoich stanach i głosują za pomocą kartek na prezydenta i wiceprezydenta, przy czym przynajmniej jeden z nich nie powinien być mieszkańcem tego stanu, co elektorzy; kandydatów na prezydenta i wiceprezydenta wymieniają na osobnych kartkach. Następnie sporządzają osobne listy, wymieniając na jednej z nich wszystkich kandydatów na prezydenta, a na drugiej wszystkich kandydatów na wiceprezydenta oraz liczbę głosów oddanych na każdego z nich, po czym podpisują i poświadczają listy oraz przesyłają pod pieczęcią do siedziby naczelnych władz Stanów Zjednoczonych na ręce prezydenta Senatu. Prezydent Senatu otwiera wszystkie poświadczone listy w obecności Senatu i Izby Reprezentantów, po czym następuje obliczenie głosów. Osoba, która uzyskała największą liczbę głosów, oddanych na prezydenta, zostaje prezydentem, jeżeli liczba ta przekracza połowę ogólnej liczby wyznaczonych elektorów; jeżeli nikt nie uzyskał takiej większości, Izba Reprezentantów niezwłocznie wybiera w głosowaniu za pomocą kartek prezydenta spośród trzech osób zamieszczonych na liście, które w głosowaniu na prezydenta uzyskały najwięcej głosów. Przy takim jednak wyborze prezydenta liczy się głosy stanami, a każdemu stanowi przysługuje jeden głos; *quorum* wynosi dwie trzecie stanów, z których każdy reprezentowany jest choćby przez jednego przedstawiciela, a dla wyboru trzeba uzyskać głosy ponad połowy stanów. Jeżeli zaś Izba, mając prawo wyboru, nie dokona go przed najbliższym 4 marca, urząd prezydenta przejmuje wiceprezydent, podobnie, jak w razie śmierci lub w innym przypadku niezdolności prezydenta, przewidzianym w konstytucji. Osoba, która uzyskała największą liczbę głosów oddanych na wiceprezydenta, zostaje wiceprezydentem, jeżeli liczba ta jest większa od połowy ogólnej liczby wyznaczonych elektorów. Gdy nikt takiej większości nie uzyskał, wówczas wiceprezydenta wybiera Senat spośród dwu osób na liście, które uzyskały najwięcej głosów; *quorum* wynosi wówczas dwie trzecie ogółu senatorów, a dla wyboru trzeba uzyskać głosy ponad połowy ogółu senatorów. Na urząd wiceprezydenta nie może być jednak wybrana osoba, która w myśl konstytucji nie może być wybrana na urząd prezydenta Stanów Zjednoczonych.

Poprawka XIII

§1. Nie będzie w Stanach Zjednoczonych lub jakimkolwiek miejscu podległym ich władzy ani niewolnictwa, ani przymusowych robót, chyba jako kara za przestępstwo, którego sprawca został prawidłowo skazany.

§2. Kongres ma prawo zabezpieczyć wykonanie niniejszego artykułu przez odpowiednie ustawodawstwo.

Poprawka XIV

§1. Każdy, kto urodził się lub naturalizował w Stanach Zjednoczonych i podlega ich zwierzchnictwu, jest obywatelem Stanów Zjednoczonych i tego stanu, w którym zamieszkuje. Żaden stan nie może wydawać ani stosować ustaw, które by ograniczały prawa i wolności

obywateli Stanów Zjednoczonych. Nie może też żaden stan pozbawić kogoś życia, wolności lub mienia bez prawidłowego wymiaru sprawiedliwości ani odmówić komukolwiek na swoim obszarze równej ochrony prawa.

§2. Liczba mandatów do Izby Reprezentantów zostaje rozdzielona między poszczególne stany odpowiednio do liczby mieszkańców, przy uwzględnieniu wszystkich mieszkańców stanu, z wyjątkiem nie opodatkowanych Indian. Jednak zmniejszeniu ulega podstawa ustalenia reprezentacji tych stanów, w których przy wyborze elektorów dla wyboru prezydenta lub wiceprezydenta albo przy wyborach reprezentantów do Kongresu albo stanowych urzędników władzy wykonawczej lub sędowniczej, albo członków ciała ustawodawczego jakakolwiek część męskiej ludności stanu, pomimo ukończenia dwudziestu jeden lat i posiadania obywatelstwa Stanów Zjednoczonych, pozbawiona jest praw wyborczych albo w jakiegokolwiek mierze ograniczona w tych prawach z innych względów, niż udział w buncie lub popełnienie innego przestępstwa; zmniejszenie reprezentacji następuje w takim stosunku, w jakim liczba upośledzonych obywateli płci męskiej pozostaje do ogólnej liczby męskich obywateli tego stanu, mających ukończone dwadzieścia jeden lat.

§3. Nie może zostać senatorem ani reprezentantem w Kongresie albo elektorem prezydenta i wiceprezydenta ani też sprawować w służbie Stanów Zjednoczonych lub poszczególnego stanu jakiegokolwiek urzędu cywilnego lub wojskowego kto poprzednio jako członek Kongresu lub funkcjonariusz Stanów Zjednoczonych albo któregoś z nich złożył przysięgę na konstytucję Stanów Zjednoczonych, a następnie wziął udział w powstaniu lub buncie przeciwko niej albo udzielał jej wrogom pomocy lub poparcia. Jednak niezdolność ta może być zniesiona przez Kongres większością dwu trzecich głosów.

§4. Nie będzie poddawana w wątpliwość ważność zadłużenia Stanów Zjednoczonych, powstałego zgodnie z prawem, nie wyłączając długów zaciągniętych dla opłacenia uposażeń i nagród za zasługi przy tłumieniu powstania i buntu. Natomiast Stany Zjednoczone ani żaden ze stanów nie może przejąć ani spłacać jakiegokolwiek długu lub zobowiązania, zaciągniętego dla poparcia powstania lub buntu przeciwko Stanom Zjednoczonym, ani też jakiegokolwiek roszczenia z tytułu utraty lub oswobodzenia niewolnika, a wszelkie tego rodzaju długi, zobowiązania i roszczenia uznaje się za sprzeczne z prawem i nieważne.

§5. Kongres ma prawo zabezpieczyć wykonanie przepisów niniejszego artykułu przez odpowiednie ustawodawstwo.

Poprawka XV

§1. Ani Stany Zjednoczone, ani żaden stan nie może pozbawić ani ograniczyć praw wyborczych obywateli Stanów Zjednoczonych ze względu na rasę, kolor skóry lub poprzednie niewolnictwo.

§2. Kongres ma prawo zabezpieczyć wykonanie niniejszego artykułu przez odpowiednie ustawodawstwo.

Poprawka XVI

Kongres ma prawo nakładać i ściągać podatki od wszelkiego rodzaju dochodów i nie musi przy tym uwzględniać ani proporcjonalnego rozdziału między poszczególne stany, ani też jakichkolwiek szacunków lub spisów ludności.

Poprawka XVII

Senat Stanów Zjednoczonych składa się z senatorów, wybieranych po dwu przez ludność każdego stanu na sześć lat. Każdemu senatorowi przysługuje jeden głos. W każdym stanie wyborcy muszą odpowiadać warunkom, jakie są przewidziane dla tej izby ciała ustawodawczego, która ma najliczniejszy skład.

W razie opróżnienia mandatów do Senatu z jakiegoś stanu władza wykonawcza tego stanu powinna dla ich obsadzenia zarządzić wybory. Dopuszcza się, aby w każdym stanie ciało ustawodawcze upoważniło władzę wykonawczą do przejściowego wyznaczenia przedstawicieli na okres, dopóki o obsadzeniu mandatów nie zdecyduje lud w wyborach określonych przez ciało ustawodawcze.

Niniejszej poprawki nie należy rozumieć w taki sposób, aby mogła mieć zastosowanie do wyboru lub kadencji senatora, który został wybrany, zanim poprawka ta weszła w życie jako Racjonalista.pl

część składowa konstytucji.

Poprawka XVIII

§1. Niniejszym zabrania się, poczynając od roku po przyjęciu niniejszego artykułu, wytwarzania, sprzedaży i przewozu przeznaczonych do spożycia napojów wysokowych, jak również ich importu i eksportu ze Stanów Zjednoczonych oraz jakiegokolwiek obszaru podległego ich zwierzchnictwu.

§2. Kongres i poszczególne stany są w równej mierze uprawnione do zapewnienia przez odpowiednie ustawodawstwo wykonania niniejszego artykułu.

§3. Artykuł ten nie wejdzie w życie, jeżeli w ciągu siedmiu lat od przedstawienia go przez Kongres stanom nie zostanie zgodnie z przepisami konstytucji ratyfikowany przez ciała ustawodawcze poszczególnych stanów jako poprawka do konstytucji.

Poprawka XIX

Stany Zjednoczone ani którykolwiek ze stanów nie może obywateli Stanów Zjednoczonych pozbawić praw wyborczych ani ograniczyć ich ze względu na płeć.

Kongres ma prawo zapewnić przez odpowiednie ustawodawstwo wykonanie niniejszego artykułu.

Poprawka XX

§1. Kadencja prezydenta i wiceprezydenta upływa w południe dnia 20 stycznia, a kadencja senatorów i członków Izby Reprezentantów w południe 3 stycznia tego roku, w którym kadencja upływałaby, gdyby niniejszy artykuł nie został przyjęty; w powyższych terminach rozpoczyna się następną kadencją.

§2. Kongres zbiera się co najmniej raz do roku, a pierwsze posiedzenie rozpoczyna się w południe dnia 3 stycznia, chyba że ustawa określi inny dzień.

§3. Jeżeli w czasie, wyznaczonym jako początek kadencji prezydenta, prezydent-elekt już nie żył, wówczas prezydentem zostałby wiceprezydent-elekt. Jeżeli prezydent nie został wybrany przed terminem wyznaczonym jako początek jego kadencji, albo jeżeli prezydent-elekt nie odpowiadał wymogom przepisanych dla prezydenta, wówczas obowiązki jego przejmuje wiceprezydent-elekt do czasu ustalenia prezydenta, odpowiadającego tym wymogom. Kongres może w drodze ustawy określić, kto i w jakim trybie obrany przejmuje obowiązki prezydenta, w razie gdy ani prezydent-elekt, ani wiceprezydent-elekt nie odpowiada przepisanych wymogom. Osoba ta pełni wówczas obowiązki, dopóki nie zostanie ustalony prezydent lub wiceprezydent, odpowiadający przepisanych wymogom.

§4. Kongres może w drodze ustawy określić zasady postępowania w wypadkach, gdy prawo wyboru prezydenta przechodzi na Izbę Reprezentantów, a jedna z osób, spośród których ma się dokonać wyboru, zmarła, oraz gdy prawo wyboru wiceprezydenta przechodzi na Senat, a jedna z osób, spośród których ma się dokonać wyboru, zmarła.

§5. Paragrafy 1 i 2 wchodzi w życie dnia 15 października następującego po ratyfikacji niniejszego artykułu.

§6. Niniejszy artykuł nie wejdzie w życie, jeżeli w ciągu siedmiu lat od przedstawienia go stanom nie zostanie ratyfikowany jako poprawka do konstytucji przez ciała ustawodawcze trzech czwartych ogółu stanów.

Poprawka XXI

§1. Niniejszym uchyla się artykuł będący osiemnastą poprawką do konstytucji Stanów Zjednoczonych.

§2. Przewóz lub wóz do poszczególnych stanów, terytoriów lub posiadłości Stanów Zjednoczonych napojów wysokowych w celu ich dalszej dostawy lub spożycia na miejscu jest zabroniony, jeżeli sprzeciwia się miejscowemu ustawodawstwu.

§3. Artykuł ten nie wejdzie w życie, jeżeli w ciągu siedmiu lat od przedstawienia go stanom przez Kongres nie zostanie zgodnie z przepisami konstytucji ratyfikowany przez konwencje poszczególnych stanów jako poprawka do konstytucji.

Poprawka XXII

§1. Nikt nie może być wybrany na urząd prezydenta więcej niż dwa razy, a kto sprawował urząd prezydenta albo pełnił jego funkcję w czasie kadencji innej osoby przez ponad dwa lata nie może być wybrany na urząd prezydenta więcej niż raz. Niniejszy artykuł nie ma jednak zastosowania do osoby pełniącej urząd prezydenta w czasie zaproponowania tego artykułu przez Kongres ani też nie stoi na przeszkodzie, aby osoba sprawująca urząd prezydenta lub pełniąca jego funkcję w okresie ratyfikowania niniejszego artykułu sprawowała urząd prezydenta lub pełniła jego funkcje aż do upływu kadencji.

§2. Artykuł ten nie wejdzie w życie, jeżeli w ciągu siedmiu lat od przedstawienia go stanom przez Kongres nie zostanie zgodnie z przepisami konstytucji ratyfikowany przez ciała ustawodawcze trzech czwartych ogółu stanów jako poprawka do konstytucji.

Poprawka XXIII

§1. Okręg, będący siedzibą naczelnych władz Stanów Zjednoczonych, wyznacza w trybie określonym przez Kongres elektorów prezydenta i wiceprezydenta w liczbie odpowiadającej liczbie senatorów i członków Izby Reprezentantów, do której okręg byłby uprawniony, gdyby był stanem; nie może to być jednak liczba większa od przypadającej stanowi o najmniejszej liczbie mieszkańców. Elektorzy ci uzupełniają elektorów wyznaczonych przez stany; przy wyborze prezydenta i wiceprezydenta działają tak, jakby zostali wyznaczeni przez stan, a zbierając się w okręgu wykonują te obowiązki, które zostały określone przez dwunasty artykuł poprawek.

§ 2. Kongres uprawniony jest zapewnić przez odpowiednie ustawodawstwo wykonanie niniejszego artykułu.

Poprawka XXIV

§1. Stany Zjednoczone ani poszczególny stan nie mogą ze względu na niezapłacenie podatku wyborczego lub innego pozbawiać lub ograniczać praw wyborczych obywateli Stanów Zjednoczonych przy prawyborach lub innych formach wyboru prezydenta lub wiceprezydenta, przy wyborze elektorów prezydenta lub wiceprezydenta albo przy wyborze senatorów lub reprezentantów do Kongresu.

§2. Kongres uprawniony jest zapewnić przez odpowiednie ustawodawstwo wykonanie niniejszego artykułu.

Poprawka XXV

§1. W razie usunięcia prezydenta z urzędu albo jego śmierci lub ustąpienia prezydentem zostaje wiceprezydent.

§2. Ilekroć urząd wiceprezydenta pozostaje nie obsadzony, prezydent mianuje wiceprezydenta, który obejmuje stanowisko po uchwale zatwierdzającej, podjętej większością głosów obu izb Kongresu.

§3. Ilekroć prezydent złoży prezydentowi *ad interim* Senatu i przewodniczącemu Izby Reprezentantów pisemne oświadczenie, że nie może sprawować władzy i zadań swojego urzędu, władzę tę i zadania sprawować będzie wiceprezydent jako pełniący obowiązki prezydenta, dopóki prezydent nie złoży powyższym adresatom pisemnego oświadczenia, że przeszkoda ustała.

§4. Ilekroć prezydent i większość kierowników resortów lub innego ciała określonego przez Kongres w drodze ustawy złoży prezydentowi *ad interim* Senatu i przewodniczącemu Izby Reprezentantów pisemne oświadczenie, że prezydent nie może sprawować władzy i zadań swojego urzędu, wiceprezydent niezwłocznie przejmuje władzę i zadania tego urzędu jako pełniący obowiązki prezydenta.

Jeżeli następnie prezydent złoży prezydentowi *ad interim* Senatu i przewodniczącemu Izby Reprezentantów pisemne oświadczenie, że jego niemożność już nie zachodzi, wówczas przejmuje znów władzę i zadania swojego urzędu, chyba że wiceprezydent i większość kierowników resortów lub innego ciała, określonego przez Kongres w drodze ustawy, złoży do dni czterech prezydentowi *ad interim* Senatu i przewodniczącemu Izby Reprezentantów swoje pisemne oświadczenia, że prezydent nie może sprawować władzy i zadań swojego urzędu.

takim wypadku rozstrzyga Kongres; jeżeli nie jest to okres sesji, zbiera się w tym celu w ciągu czterdziestu ośmiu godzin. Jeżeli Kongres w ciągu dwudziestu jeden dni od otrzymania powyższego pisemnego oświadczenia, a gdy nie jest to okres sesji — w ciągu dwudziestu jeden dni od zebrania się, stwierdzi uchwałą podjętą większością dwu trzecich głosów każdej izby, że prezydent nie może sprawować władzy i zadań swojego urzędu, wówczas wiceprezydent będzie je sprawował nadal; w przeciwnym razie prezydent znowu przejmuje władzę i zadania swojego urzędu.

Poprawka XXVI

§1. Stany Zjednoczone ani jakikolwiek stan nie mogą ze względu na wiek pozbawić lub ograniczyć praw wyborczych obywateli Stanów Zjednoczonych, którzy ukończyli 18 lub więcej lat.

§2. Kongres jest władny zapewnić wykonanie niniejszego artykułu przez odpowiednie ustawodawstwo.

Poprawka XXVII

Żadna ustawa zmieniająca wynagrodzenie senatorów i reprezentantów nie może wejść w życie przed wyłonieniem Izby Reprezentantów w nowej kadencji.

(Publikacja: 08-11-2003)

Oryginał. (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,2895>)

Contents Copyright © 2000-2008 by Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę podkatalogów, skrypty JavaScript oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl